



**You have downloaded a document from  
RE-BUŚ  
repository of the University of Silesia in Katowice**

**Title:** Studia galicyjskie - recenzja

**Author:** Adam Lityński

**Citation style:** Lityński Adam. (2009). Studia galicyjskie - recenzja. "Z  
Dziejów Prawa" (T. 2 (2009), s. 265-267).



Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach - Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja.



UNIWERSYTET ŚLĄSKI  
W KATOWICACH



Biblioteka  
Uniwersytetu Śląskiego



Ministerstwo Nauki  
i Szkolnictwa Wyższego

**Stanisław Grodziski,**  
**„*Studia galicyjskie. Rozprawy i przyczynki*”**  
**do historii ustroju Galicji”.**  
**Redakcja i słowo wstępne o autorze Grzegorz Nieć.**  
**Kraków, Księgarnia Akademicka, 2007,**  
**501 s. + mapy, ilustracje na wkładce**

W serii Regiony — Historia — Kultura Księgarnia Akademicka wydała potężny tom studiów z historii Galicji. Autor, Stanisław Grodziski, jest najbardziej kompetentnym, długoletnim badaczem galicyjskich dziejów, twórcą wielu monografii, rozpraw, artykułów i wydawnictw źródłowych, przy czym w bogatej twórczości tego wybitnego uczonego dzieje Galicji, a zwłaszcza historii ustroju i prawa Galicji, zajmują miejsce poczesne. Nawet samo wyliczenie książek naukowych, ograniczając się do tematyki galicyjskiej, musi zająć wiele miejsca: *Historia ustroju społeczno-politycznego Galicji 1772—1848* (1971); *W królestwie Galicji i Lodomerii* (1976 i drugie wydanie); *Franciszek Józef I* (1978 i następne wydania); *Sejm krajowy galicyjski 1861—1914* (1993); *Habsburgowie. Dzieje dynastii* (1998); *Polska w czasach przełomu (1764—1815)* (1996); *Wzdłuż Wisły, Dniestru i Zbrucza. Wędrowki po Galicji dyliżansem, koleją, samochodem* (1998). Do tej jakże niepełnej listy nie można nie dodać bezcennego dla historyków prawa udziału w wielkiej syntezie *Historii państwa i prawa polskiego* (1982), opublikowanej w pięciu tomach pod ogólną redakcją Juliusza Bardacha; nie wolno pominąć poświęconego w znacznym stopniu sprawom galicyjskim *Parlamentaryzmu na ziemiach polskich w epoce porzeczowej*, stanowiącego część *Dziejów sejmku polskiego* (1993). Jak już dawno zauważono, wszystkie te dzieła mają charakter kunsztownej syntezy.

Prezentowany tom zawiera 36 rozmaitych rozpraw, artykułów i biogramów, z których co najmniej 30 odnosi się wyraźnie do Galicji, kilka innych zaś poświęconych jest rozważaniom o historii prawa i roli tej dyscypliny w uniwersyteckim nauczaniu. Jak pisze sam Autor w przedmowie, zamieszczone w tomie teksty były już publikowane, ale były rozproszone w czasie i przestrzeni, drukowane w rozmaitych czasopismach, a to — dodajmy już od siebie — jakże utrudnia do nich dostęp. Tekst pierwodruków nie uległ zmianie, co dotyczy także aparatu naukowego, przypisów, bibliografii. Z uznaniem przychodzi przywitać scalenie tych prac i obecną formę ich udostępnienia czytelnikom.

Wewnętrzny podział tomu wsparty został na kryterium chronologicznym: *czasy absolutyzmu, czasy konstytucjonalizmu*; odrębną część stanowią *rozważania o historii prawa*. Całość uzupełniają: spis źródeł zamieszczonych w tomie tekstów, czyli zestawienie informacji o pierwodrukach, Grzegorza Niecia prezentacja sylwetki naukowej Autora oraz bibliografia prac Stanisława Grodziskiego za ostatnich lat osiem, bo dawniejsze prace (w sumie to wszak aż 350 tytułów) zestawione zostały wcześniej; tom zawiera też indeks nazwisk oraz spis ilustracji. Przygotowany i wydany został ze starannością zwykłą temu znanemu wydawnictwu naukowemu, co przystoi tak znakomitemu uczonemu i Jego pracom.

Zawarte w prezentowanym tomie teksty to typowe dla Stanisława Grodziskiego łączenie, symbioza zagadnień historii ogólnej, a przede wszystkim historii społecznej, z problemami historii ustrojów państwowych i historii prawa w najszerszym tego słowa znaczeniu. Jako przykład wskazać można sąsiadujące z sobą teksty na temat elit społecznych Galicji, Żydów galicyjskich, chłopów pańszczyźnianych, polityki gospodarczej, które to teksty sąsiadują ze źródłami prawa, problemami konstytucji, sejmu galicyjskiego, sądownictwa stanowego, samorządu. Uniwersytet Jagielloński i teksty jego dotyczące stanowią bogatą część zbioru. W tej różnorodności tkwi wielka umiejętność Autora wszechstronnego podchodzenia do analizowanych przez siebie problemów, dostrzegania ich złożoności, wielowątkowości, co cechuje mistrza. Znakomite ma też pióro Autor tych tekstów, co zresztą od dawna wiadomo Jego czytelnikom; ma dar boży pisania plastycznie, pięknie, interesująco, a cecha to jakże ważna i wcale nie często spotykana w najlepszych nawet merytorycznie pracach naukowych. Henryk Olszewski przed laty prezentował sylwetkę Stanisława Grodziskiego jako badacza dziejów sejmu polskiego<sup>1</sup> i mówił był wówczas także o Stanisławie Grodziskiego integralnym ujmowaniu historii, o wielkiej umiejętności stawiania trafnych naukowo pytań, o szacunku dla źródeł, o przenikliwości interpretacji.

<sup>1</sup> H. Olszewski: *Stanisław Grodziski jako badacz dziejów sejmu polskiego*. W: *Ustrój i prawo w przeszłości dalszej i bliższej. Studia o prawie dedykowane Prof. Stanisławowi Grodziskiemu w pięćdziesiątą rocznicę pracy naukowej*. Red. J. Malec, W. Uruszczak. Kraków, Uniwersytet Jagielloński, 2001, s. 21—33.

Wszystkie te spostrzeżenia i oceny należy odnieść także do prac galicyjskich Stanisława Grodziskiego.

Autorowi za stworzenie dla nas tych dzieł, Wydawnictwu zaś za ich udostępnienie w zbiorze należą się od czytelników podziękowania.

*Adam Lityński*